

2018

**Imamo pravo na informisanje koje plaćamo
Izveštaj o istraživanju**

RES
PUBLICA

**Šumadijski centar za
građanski aktivizam
“Res Publika”**

“Informisanje po meri građana”

Imamo pravo na informisanje koje plaćamo
Izveštaj o istraživanju

decembar 2018.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta “Informisanje po meri građana” koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

Sadržaj:

1. Uvod	4
2. Kontekst	5
3. Monitoring programa Radio televizije Kragujevac doo	8
3.1. Hronika RTK	9
3.2. Mozaik RTK	17
3.3. Komunalni servis	25
3.4. Epicentar	26
4. Anketa o zadovoljstvu i očekivanjima građana od lokalnih medija	28
4.1. Metodologija istraživanja	29
4.2. Rezultati	30
5. Zaključci i preporuke	32

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI / ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

1. Uvod

Šumadijski centar za građanski aktivizam Res Publika je u periodu od početka jula do kraja 2018. realizovao projekat "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, a koji je dodeljen u okviru programa podrške: [„Kaži/trazi šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira [Evropska unija](#). U okviru ovog projekta sprovedena su dva istraživanja: monitoring programa Radio televizije Kragujevac u periodu od 01.09. 2018. do 30.09.2018. i anketiranje građana Kragujevca o javnom informisanju na lokalnom nivou koje je sprovedeno od 27. 10. 2018. do 27. 11. 2018. godine.

Ovaj izveštaj o predstavlja sumiranje aktivnosti preduzetih pre, tokom i nakon istraživanja, opis korišćene metodologije, opis rezultata i preporuke. Iako su se autori u planiranju i sprovođenju istraživanja pridržavali osnovnih naučno - istraživačkih postulata, važno je istaći da uzorak nije reprezentativan, da rezultati nemaju naučno- istraživački karakter i da mogu služiti samo kao ilustracija stanja u medijskom sektoru na teritoriji grada Kragujevca u drugoj polovini 2018. godine.

Autorke istraživanja i izveštaja:

Snežana Vasić

Marija Milošević

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/trazi šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

2. Kontekst

Iako su u njemu osnovane prve novine u Srbiji, tokom devedestih godina 20. veka u njemu su program emitovale čak 4 televizije i štampan lokalni nedeljnik sa nacionalnim ugledom, u Kragujevcu danas radi jedna televizijska stanica sa monopolom na sredstva iz gradskog budžeta, nekoliko radio stanica koje umesto informativnog uglavnom emituju muzički program, kao i više internet portala. Većina njih uglavnom prenosi sadržaje tradicionalnih medija i saopštenja gradske uprave, dok su originalne teme i istraživački članci veoma retki. Mada bi u skladu sa Zakonom o javnom informisanju i medijima, u cilju zaštite medijskog pluralizma trebalo da se obezbedi raznovrsnost izvora informacija i medijskih sadržaja, mediji u gradu Kragujevcu sa izuzetkom Radio televizije Kragujevac (RTK), već četiri godine za redom nisu imali priliku ni da konkurišu za javni novac, pošto grad Kragujevac javni poziv za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja od javnog interesa, nikada nije raspisao. Pojedine medije, pre svega one najveće, potpuni prestanak budžetskog finansiranja doveo je u ozbiljne probleme, pa je tako Televizija Kanal 9, jedan od prvih privatnih medija u Srbiji, koji je nekada imao i dopisničku mrežu, nakon četvrt veka postojanja ostala bez programa, tehnike i zaposlenih. Kragujevačke novine, jedini štampani nedeljnik u gradu, koji su 2009. osnovali bivši novinari „Svetlosti“, održava par zaposlenih, tek toliko da se ne ugase, daleko od nekadašnjeg kvaliteta i sadržaja novinske produkcije.

Sa druge strane, ostaje nejasno da li se novcem građana Kragujevca zaista finansira javni interes u informisanju, s obzirom na to da Radio - televizija Kragujevac budžetska sredstva dobija za redovno funkcionisanje i plate zaposlenih, a ne kako je to Zakonom o javnom informisanju i medijima predviđeno, za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TE
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

od javnog interesa, o čijem bi kvalitetu i opravdanosti trebalo da odlučuje nezavisna, stručna komisija. Građani Kragujevca su početkom marta 2017. godine, dva meseca nakon raskida privatizacije Radio-televizije Kragujevac, sa više od 10 000 potpisa podržali peticiju, kojom se od lokalne samouprave, Ministarstva privrede i Ministarstva informisanja zahtevalo da po hitnom postupku pronađu rešenje za RTK koje će omogućiti opstanak te medijske kuće, kao i slobodno, pravovremeno i istinito informisanje građana Kragujevca i Šumadije. Nakon što je Vlada Srbije uredbom omogućila da se lokalnim samoupravama prenesu akcije i udeli medija čija je privatizacija poništena, do sticanja uslova za novu privatizaciju, grad Kragujevac je vlasnik RTK od 27. juna 2017. godine, pošto je zbog neispunjavanja preuzetih obaveza raskinuta privatizacija sa Radoicom Milisavljevićem, i od tada se finansira iz gradskog budžeta. Tako je RTK, uz Radio Barajevo, jedini medij u Srbiji koji je i dalje u vlasništvu lokalne samouprave, iako je Zakonom o izmenama i dopunama zakona o javnom informisanju i medijima predviđen izlazak države iz medija do 31. oktobra 2015. godine. Koliko je to koštalo gradsku kasu saznalo se delimično tek nakon rebalansa budžeta za 2017. godinu. Prvobitno opredeljen iznos za medije od 18 miliona dinara, zamenila je suma od čak 155 miliona, namenjena za „ostvarivanje i unapređivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja”, iako je najveći deo tog novca, čak 109,9 miliona dinara, isplaćen po osnovu novčanih kazni i penala po rešenju sudova. I tokom 2018. godine lokalna samouprava nastavlja da budžetskim novcem planiranim za medije finansira isključivo Radio- televiziju Kragujevac.

Kako je pokazalo i istraživanje¹ sprovedeno u okviru projekta „Javni novac za javni interes“, koji realizuju konzorcijum BIRN-a, NUNS-a i Fondacije „Slavko Ćuruvija“, a podržava EU, grad Kragujevac budžetski podržava „tekuće poslovanje“ RTK, i to kroz isplatu subvencija, a pri tom izmiruje i izvršne sudske presude poverilaca i po osnovu dugovanja u vreme dok je bila „u privatnim rukama“. Pri tom, sredstva za RTK uzimaju se i sa budžetskih pozicija za

¹ <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/stotine-miliona-budžetskih-dinara-za-rtk-koja-je-trebalo-da-bude-privatizovana-pre-tri-godine>

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta „Informisanje po meri građana“ koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: „[Kaži/traži šta te zanima](#)“ koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, a televiziji se isplaćuju veći iznosi nego što to predviđaju u tom trenutku važeći gradski dokument koji je osnov za isplatu, kao što je program raspodele sredstava za finansiranje razvoja informisanja u gradu. U istom istraživanju navodi se da je za 16 meseci, odnosno u toku 2017. i u prvom kvartalu 2018. godine, u kojem je proveravan način trošenja javnog novca za medije, ovoj televiziji iz budžeta isplaćeno oko 32 miliona dinara na ime subvencija, a skoro 109 miliona dinara na ime 575 izvršnih sudskih presuda za dugovanja iz perioda pre poništenja privatizacije. Ukupan iznos uplaćen RTK u 2017. godini iznosi 1,64 odsto gradskog budžeta, što je više od prosečnog izdvajanja većine gradova i opština u Srbiji za konkursno sufinansiranje medijskih projekata od javnog interesa, koje, prema periodičnim izveštajima NUNS-a, iznosi oko jedan odsto. Istraživači su došli i do podataka da su budžetska sredstva za ovu televiziju „skidana“ i sa budžetskih pozicija namenjenih predškolskim ustanovama i osnovnim i srednjim školama u Kragujevcu, a upotrebljavana su za izmirenje njenih tekućih troškova, od „izrade pečata“, „reciklaže tonera“ i „poštu“ do zarada zaposlenih i refundacije godišnjih odmora. Slična praksa mogla bi da se ponovi i u 2019. godini s obzirom na to da je u budžetu za 2019. za javno informisanje planirano ukupno 45 miliona, od čega 37 miliona „za subvencije javnim nefinansijskim preduzećima i organizacijama“ i 8 miliona dinara za „usluge po ugovoru“.

Da potreba građana za informacijama na lokalnom nivou postoji, osim velikog odziva pri potpisivanju peticije, pokazuje i trend velike popularnosti društvenih mreža, pre svega Facebook-a, koji je prisutan i u Kragujevcu. U potrazi za informacijama ili sa željom da ukažu na određene probleme Kragujevčani su spremni da pokažu svoj aktivizam i teme koje su im važne na Facebook-u. Ipak, ovakve društveno angažvane objave ostaju na privatnim profilima, diskusije među poznanicima uglavnom su kratkog daha, a pitanja bez odgovora onih koji donose odluke. Nije redak slučaj da se zbog slabe medijske i digitalne pismenosti na ovaj način šire lažne vesti i dezinformacije.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/trazi šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TE
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

3. Monitoring programa Radio televizije Kragujevac doo

S obzirom da u Kragujevcu četiri godine nije raspisan konkurs za sufinansiranje projekata zaštite javnog interesa u medijima, da ne postoji institucionalizovan način za praćenje kvaliteta medijskih sadržaja koji se finansiraju iz javnih izvora, kao i da je Radio televizija Kragujevac jedina medijska kuća koja dobija novac iz budžeta grada Kragujevca, Udruženje Šumadijsku centar za građanski aktivizam Res Publika u aktivnosti projekta "Informisanje po meri građana" koje je realizovan u okviru programa podrške: „Kaži/traži šta te zanima“ koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, u okviru projekta „Javni novac za javni interes“ koji finansira Evropska unija, uvrstilo je monitoring programa ove medijske kuće.

Praćenje programa Radio televizije Kragujevac obavljeno je u periodu od 1.09.2018. do 30.09.2018., a monitoringom su obuhvaćene emisije Hronika RTK, Mozaik RTK, Komunalni servis i Epicentar. U zavisnosti od dinamike emitovanja Res Publika je program pratila na dnevnom i nedeljnom nivou, što je uključivalo ukupno oko 35 sati programa tokom mesec dana.

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

3.1. Hronika RTK

Hronika RTK u 19 sati je centralna informativna emisija Radio televizije Kragujevac, koja je na programu ove medijske kuće svakog dana. Emituje se uživo, traje od 15 do 30 minuta, a čine je vesti, reportaže i vremenska prognoza. U zavisnosti od aktuelnosti i izbora tema deo Hronike povremeno su i gostovanja sagovornika u studiju. Reč je o najprepoznatljivijoj i najgledanijoj emisiji Radio televizije Kragujevac, koja je u kragujevačkoj javnosti dugo bila sinonim za RTK.

Monitoring koji je tokom septembra 2018. godine sprovedla Res Publika podrazumevao je svakodnevno praćenje ove informativne emisije i označavanje varijabli prema proceni istraživača. Kao indikatori u Hronici RTK u 19 sati praćeni su:

- Tema
- Novinarska forma / forma izveštavanja
- Trajanje (pojedinačne forme)
- Akteri
- Karakter
- Izvori
- Pristup

Istraživaču je ostavljen prostor da zapiše i napomene i utiske, van zadatih parametara posmatranja.

Za indikator tema bile su postavljene sledeće varijable:

- Humanitarne akcije
- Zdravstvo i socijalna politika

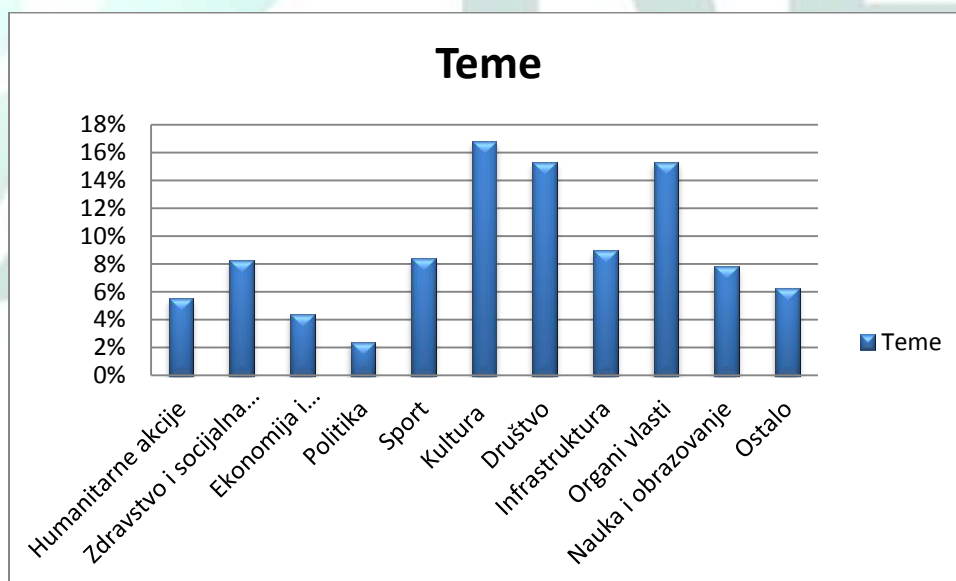
Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

- Ekonomija i poljoprivreda
- Politika
- Sport
- Kultura
- Društvo
- Infrastruktura
- Rad organa vlasti
- Nauka i obrazovanje
- Ostalo

Monitoringom Hronike u navedenom periodu ustanovljeno je da je najčešća tema o kojoj u ovoj emisiji izveštava RTK jeste kultura sa udelom od skoro 17%, slede društvene teme u najširem smislu i praćenje rada organa lokalne samouprave sa po nešto više od 15% učešća. Najmanji udeo u ukupnim temama čine politika sa 2,4% i ekonomija i poljoprivreda sa 4,4%.

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

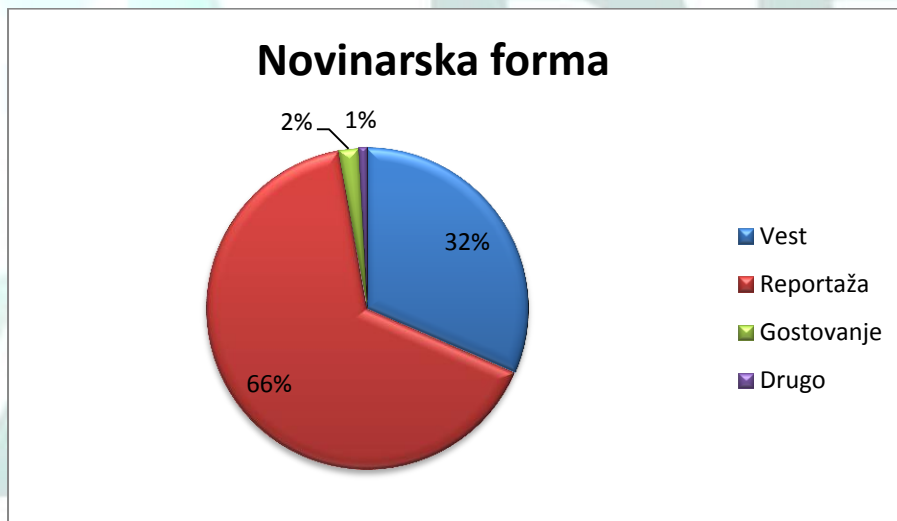

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

Za indikator forma izveštavanja postavljene su sledeće varijable:

- Vest
- Reportaža / Prilog
- Gostovanje
- Drugo

Tokom perioda monitodina u Hronici RTK emitovano je 170 reportaža i 80 vesti, a zabeleženo je i nekoliko gostovanja javnih funkcionera i/ili službenika, kao i nekoliko reporterskih uključenja uživo. Dominantna forma izveštavanja u ovoj emisiji tokom septembra bila je reportaža sa učešćem od 66 procenata.

Za indikator trajanje pod kojim je mereno trajanje pojedinačnog sadržaja u minutima kao varijable korišćeni su:

- Do 1 min
- Do 3 minuta
- Više od 3 minuta

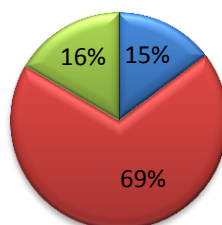
Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

Trajanje

■ Do 1 min ■ Do 3 min ■ Više od 3 min

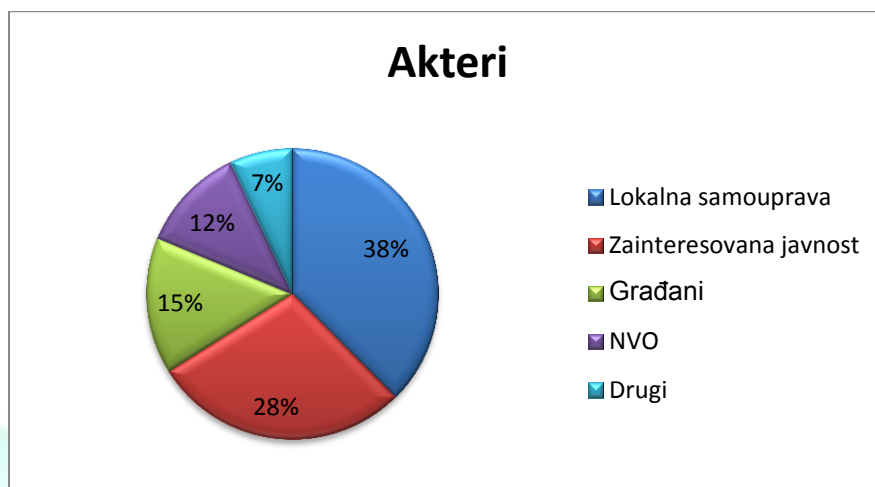
Pri posmatranju indikatora akteri praćeno je ko su sagovornici koji o govore o temama o kojima RTK izveštava. Tokom sprovođenja istraživanja posebna pažnja je posvećena jasnom odvajanju odnosno obeležavanju aktera u medijskom sadržaju koji u javnom i političkom životu grada imaju više funkcija i uloga. Kao varijable za indikator akteri poslužili su:

- Lokalna samouprava – javni funkcioneri i službenici
- Zainteresovana javnost
- Građani
- NVO
- Drugi

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI / ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

Rezultati monitoringa ukazuju da su najčešći sagovornici novinara RTK iz kategorije zainteresovana javnost. Ona obuhvata organizatore događaja i manifestacija o čijem održavanju se izveštava ili koje se najavljuju, kao i njihove učesnike. U ovu kategoriju su svrstani i umetnici koji održavaju izložbe, koncerte predstave, predstavnici stručne javnosti poput lekara i univerzitetskih profesora koji govore o određenoj stručnoj temi ili radu ustanove u kojoj su angažovani.

Res Publika je zabeležila i da su građani akteri izveštaja koji sadrže anketu i da su najčešće pitani o utiscima o nekom skupu ili događaju kome prisustvuju, a retko o široj društvenoj temi, pojavi ili fenomenu. U kategoriju NVO svrstana su samo ona udruženja građana koja se bave demokratizacijom društva i zaštitom ljudskih prava u širem smislu, kao i sindikati, udruženja koja zastupaju unapređenje položaja manjinskih nacionalnih zajednica, osoba sa invaliditetom i drugih marginalizovanih grupa.

Za indikator karakter, pod kojim se podrazumeva karakter medijskog sadržaja korišćeni su sledeći parametri:

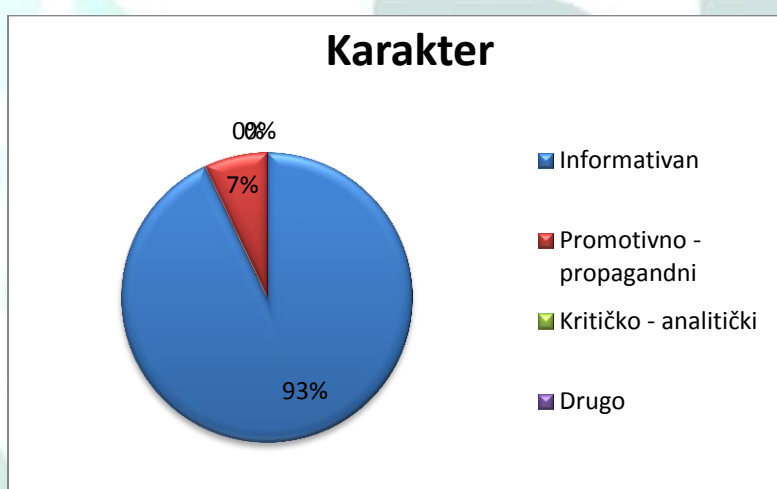
Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

- Informativan
- Promotivno – propagandni
- Kritičko – analitički
- Drugo

Nakon mesec dana redovnog praćenja Hronike RTK Res Publika je zaključila da ovom emisijom dominiraju informativni sadržaji, a smatramo da je važno napomenuti da prema oceni istraživača u posmatranom periodu nije emitovan nijedan prilog kritičko-analitičkog tipa.

Indikator izvori podrazumeva praćenje načina na koji su novinari i urednici Hronike dolazili do tema o kojima će informisati kragujevačku javnost. Posmatrane varijable kod ovog indikatora su bile sledeće:

- Izveštaj sa događaja
- KZN – konferencija za medije
- Saopštenje za javnost

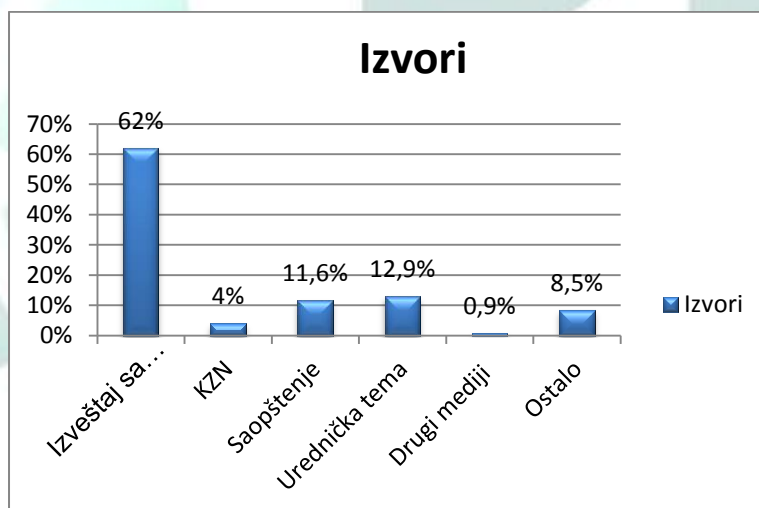
Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

- Urednička tema
- Izveštaji drugih medija
- Ostalo

Posmaranjem ovog indikatora Res Publika je ustanovila da dominantan izvor tema za vesti i reportaže emitovane u Hronici tokom septembra 2018. predstavljaju događaji, manifestacije i drugi skupovi otvoreni za javnost koji su u ovom periodu održani u Kragujevcu. Smatramo da je važno napomenuti da je veoma mali broj pojedinačnih sadržaja bilo moguće svrstati u kategoriju urednička tema. Reč je o oko 12% ukupnih sadržaja u Hronici u koje su svrstane reportaže o cenama ogreva, troškovima za pripremu zimnice, kao i prilozi nastali korišćenjem inserata iz društveno- političkih emisija koje se prikazuju jednom nedeljno.

Indikator pristup podrazumeva ton ili stanovište sa kog se izveštava o određenoj temi. Kao varijable su tokom monitoring korišćeni sledeći pristupi:

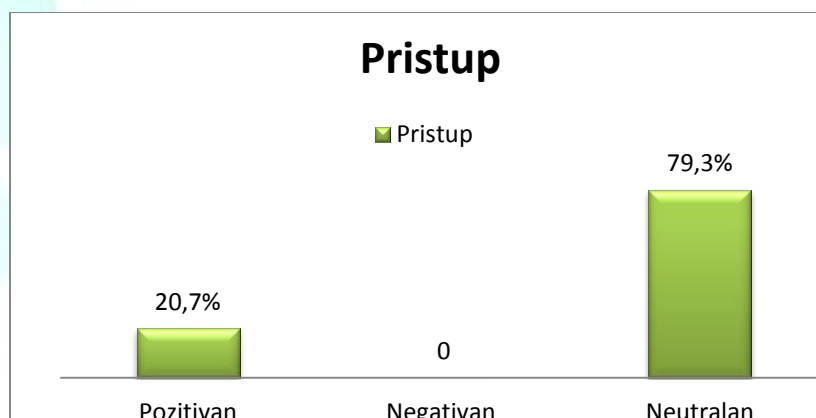
Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

- Pozitivan
- Negativan
- Neutralan

Najviše priloga i vesti bilo je sa neutralnim pristupom, oko 20 odsto imalo je izrazito pozitivan ton odnosno tema ili sagovornik su otvoreno i jasno afirmisani i promovisani. U posmatranom periodu u Hronici RTK nije bilo medijskih sadržaja o kojima je izveštavano negativno.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

3.2. Mozaik RTK

Emisija Mozaik je na programu Radio televizije Kragujevac radnim danima od 17 sati. Traje oko 50 minuta i po pravilu se emituje iz studija RTK. Tokom perioda monitoringa nekoliko puta Mozaik RTK je emitovan sa drugih lokacija kao što su Dom omladine Kragujevac i Šumadija sajam tokom Šumadijskog Sajama poljoprivrede. Reč je o emisiji kolažnog tipa, popodnevnom programu u kom se smenjuju razgovori voditelja sa gostima u studiju, informativne i komercijalne reportaže, muzički spotovi, reklame.

Monitoring koji je tokom septembra 2018. godine sprovedla Res Publika podrazumevao je svakodnevno praćenje ove emisije i označavanje varijabli prema proceni istraživača. Kao indikatori u Mozaiku RTK u 19 sati praćeni su:

- Teme
- Tip
- Trajanje
- Akteri
- Karakter
- Izvori
- Pristup
- Premijerno emitovanje

Istraživaču je ostavljen prostor da zapiše i napomene i utiske, van zadatih parametara posmatranja. Tako je zabeleženo da u emitovanju Mozaika povremeno dolazi do tehničkih smetnji, odnosno problema sa slikom i/ili tonom.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

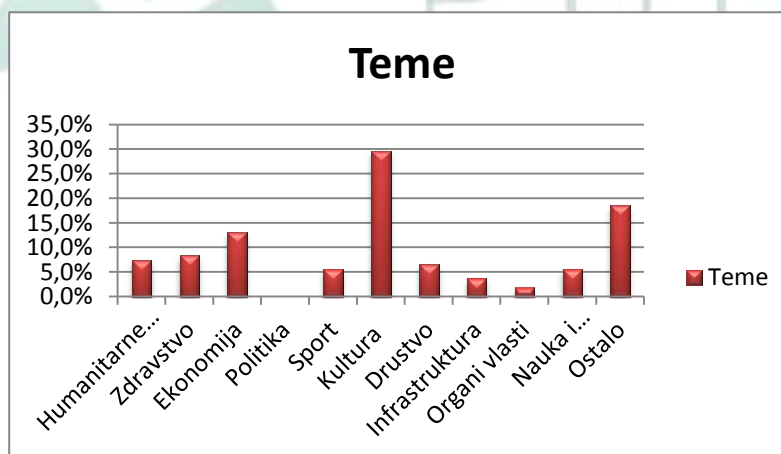

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

Za indikator tema bile su postavljene sledeće varijable:

- Humanitarne akcije
- Zdravstvo i socijalna politika
- Ekonomija i poljoprivreda
- Politika
- Sport
- Kultura
- Društvo
- Infrastruktura
- Rad organa vlasti
- Nauka i obrazovanje
- Ostalo

S obzirom na koncept emisije i činjenicu da je reč o popodnevnom program informativno-zabavnog tipa, Mozaikom dominiraju teme u oblasti kulture i zabave. To potvrđuju i rezultati monitoringa – 30% svih tema kojima je posvećena emisija čine teme u oblasti kulture.

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/trazi šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

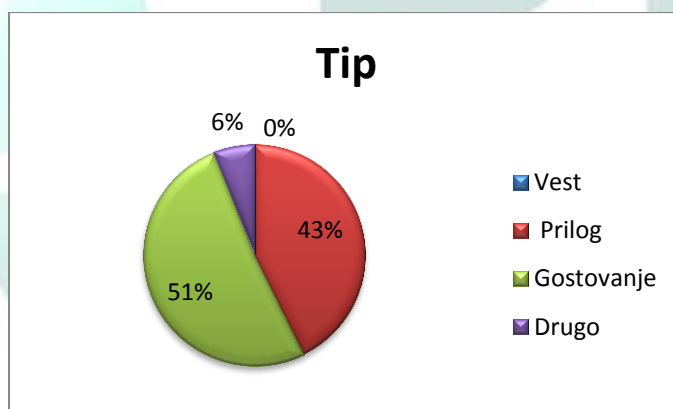

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

Kao indikator tipa, odnosno forme izveštavanja i/ili obrade tema posmatrane su sledeće varijable:

- Vest
- Reportaža
- Gostovanje
- Drugo (npr. reportersko uključenje)

Monitoringom programa tokom septembra 2018. ustanovljeno je da je u Mozaiku najviše gostovanja, odnosno razgovora sa gostima u studiju, a da su reportaže druge po brojnosti.

Kada je o praćenju dužine pojedinačnih sadržaja koji čine emisiju Mozaik reč kroz indikator trajanje praćene su sledeće varijable:

- Do 1 minuta
- Do 3 minuta

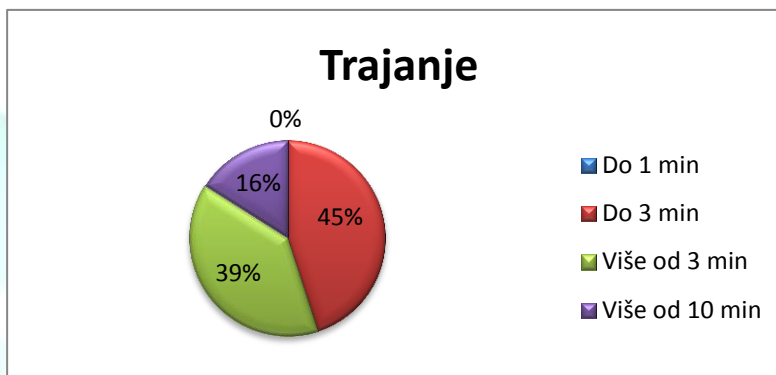
Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

- Više od 3 minuta
- Više od 10 minuta

Rezultati ukazuju da oko polovine pojedinačnih medijskih sadržaja, prema gore navedenim formama, čine reportaže u trajanju do 3 minuta, dok je 16 odsto sadržaja – razgovora u studiju trajalo više od 10 minuta.

Pri posmatranju indikatora akteri praćeno je ko su sagovornici koji o govore o temama o kojima RTK izveštava. Tokom sprovođenja istraživanja posebna pažnja je posvećena jasnom odvajanju odnosno obeležavanju aktera u medijskom sadržaju koji u javnom i političkom životu grada imaju više funkcija i uloga. Kao varijable za indikator akteri poslužili su:

- Lokalna samouprava – javni funkcioneri i službenici
- Zainteresovana javnost
- Građani
- NVO
- Drugi

Kao i u Hronici RTK i u praćenju Mozaika rezultati monitoringa ukazuju da su najčešći sagovornici novinara, odnosno gosti autora /voditelja iz kategorije zainteresovana javnost.

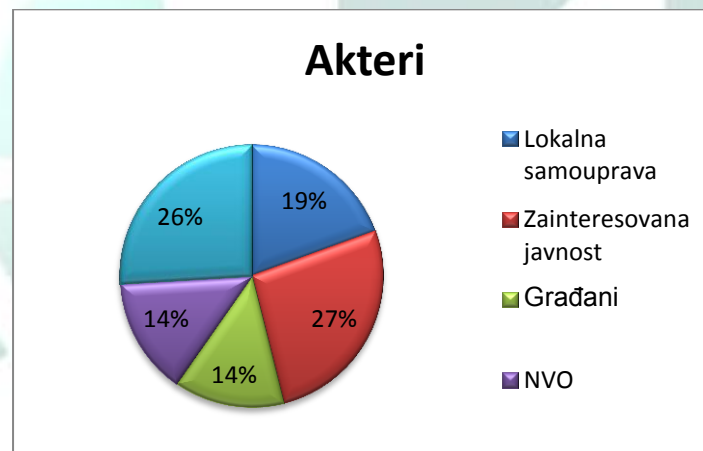
Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

Ona obuhvata organizatore događaja i manifestacija o čijem održavanju se izveštava ili koji se najavljuju, kao i njihove učesnike. U ovu kategoriju su svrstani i umetnici koji održavaju izložbe, koncerte predstave, predstavnici stručne javnosti poput lekara i univerzitetskih profesora koji govore o određenoj stručnoj temi ili radu ustanove u kojoj su angažovani.

Kao i u Hronici i pri monitoringa Mozaika Res Publika je zabeležila da su građani akteri izveštaja koji sadrže anketu i da su najčešće pitani o utiscima o nekom skupu ili događaju kome prisustvuju, a retko o široj društvenoj temi, pojavi ili fenomenu. U kategoriju NVO svrstana su samo ona udruženja građana koja se bave demokratizacijom društva i zaštitom ljudskih prava u širem smislu, kao i sindikati, uduženja koja zastupaju unapređenje položaja manjinskih nacionalnih zajednica, osoba sa invaliditetom i drugih marginalizovanih grupa.

Kada je o indikatoru nazvanom karakter reč korišćene su varijable:

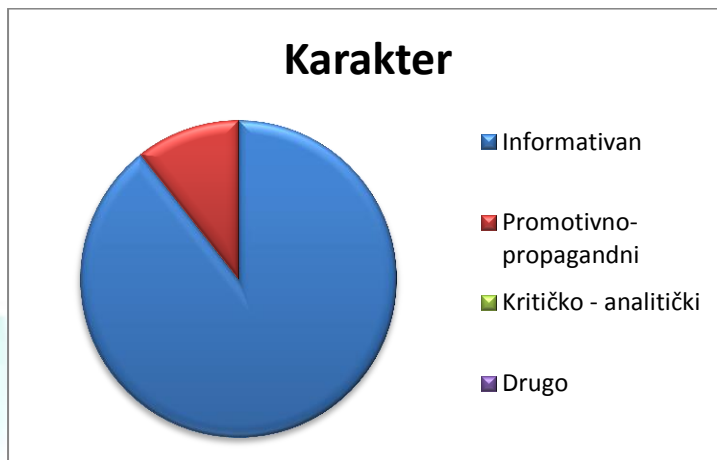
- Informativni
- Promotivno – propagandni

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

- Kritičko- analitički
- Drugo

Ustanovljeno je da je najveći broj pojedinačnih sadržaja Mozaika informativnog karaktera i da gledaocima pruža osnovne informacije o nekoj društveno značajnoj temi, dok je oko 10 odsto sadržaja čine komercijalne reportaže i gostovanja promotivno –propagandnog karaktera.

Indikator izvori podrazumeva praćenje izvora za teme o kojima je informisana kragujevačka javnost. Posmatrane varijable kod ovog indikatora su bile sledeće:

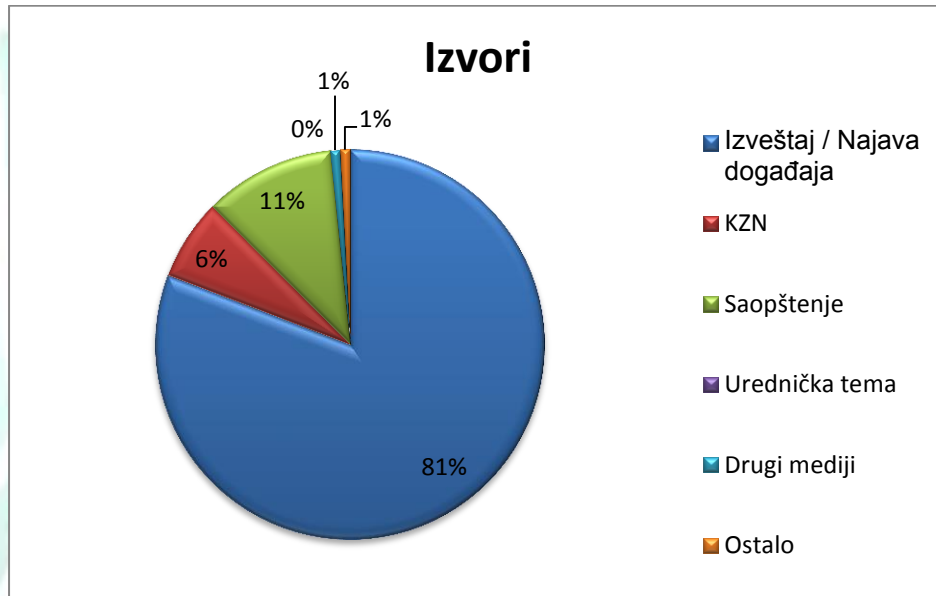
- Izveštaj sa događaja / Najava događaja
- KZN – konferencija za medije
- Saopštenje za javnost
- Urednička tema
- Izveštaji drugih medija
- Ostalo

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta “Informisanje po meri građana” koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

Posmaranjem ovog indikatora Res Publika je ustanovila da dominantan izvor tema za gostovanja i reportaže emitovane u Mozaiku tokom septembra 2018. predstavljaju događaji, manifestacije i drugi skupovi otvoreni za javnost koji su u ovom periodu održani u Kragujevcu. Njihov udeo u Mozaiku je oko 80 odsto, što je veći procenat od onog zabeleženog u emisiji Hronika RTK.

Indikator pristup podrazumeva ton ili stanovište sa kog se izveštava o određenoj temi. Kao varijable su tokom monitoring korišćeni sledeći pristupi:

- Pozitivan
- Negativan
- Neutralan

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/trazi šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

Najviše priloga i vesti bilo je sa neutralnim pristupom oko 60%, dok je oko 40 odsto imalo je izrazito pozitivan ton, odnosno tema ili sagovornik su otvoreno i jasno afirmisani i promovisani. Odnos neutralnog i pozitivnog pristupa u Mozaiku je u odnosu na Hroniku promenjen, odnosno 20% je više priloga sa pozitivnim pristupom novinara / voditelja. U posmatranom periodu u Mozaiku RTK nije bilo medijskih sadržaja o kojima je izveštavano negativno.

Pri monitoring emisije Mozaik posmatran je, u odnosu na Hroniku RTK i jedan dodatni indikator – originalnost, odnosno premijerno emitovanje. Rezultati prećenja programa pokazuju da je 90% reportaža emitovanih u Mozaiku već bilo premijerno prikazano u emisiji Hronika RTK. Tek 10 odsto Mozaika čine reportaže posebno snimljene za ovu emisiju.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI / ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

3.3. Komunalni servis

Emisija Komunalni servis je na programu Radio televizije Kragujevac sredom u 20 sati. Repriza je narednog dana u 14 časova. Traje 50 minuta, a njen autor i voditelj je službenica za odnose sa javnošću Muzičkog centra, jedne od kragujevačkih ustanova kulture. Ovu emisiju RTK proizvodi već više od decenije, posvećena je temama u oblasti rada javnih i javno – komunalnih preduzeća čiji je osnivač grad Kragujevac, unapređenju komunalne delatnosti na području grada uopšte, razvoju infrastrukture i investicijama značajnim za Kragujevac. Koncept emisije podrazumevao je razgovor “uživo” voditelja sa jednim ili više gostiju u studiju, a nakon 16.09.2018. i stupanja na snagu “nove programske šeme RTK” koncepcija emisije je promenjena.

Tokom perioda monitiringa u septembru 2018. godine prikazane su četiri emisije. Prva emitovana 05.09.2018. bio je razgovor u studiju voditeljke i predsednika udruženja “Kragujevački kućni savet” Zorana Jovanovića. Naredno izdanje Komunalnog servisa, 12.09.2018. je u novom formatu i posvećeno je JKP “Parking servis” Kragujevac. Emisija je trajala 35 minuta, snimljena na terenu, onosno u ovom JKP, javnim parkiralištima i drugim lokacijama u gradu. Voditeljka / autorka iz “off-a” predstavlja istorijat i delatnost preduzeća, što se smenjuje sa kratkim razgovorima sa zaposlenima /službenicima. Podnaslov ove emisije bio je: “Parkiranje u Kragujevcu olakšavaju radnici Parking servisa”. Preostale dve emisije prikazane 19.09.2018. i 26.09.2018. bile su posvećene JKP “Šumadija” preduzeću koje formirano spajanjem nekoliko JKP. Bile su u istom/ novom formatu, a svaka od njih je trajala po 33 minuta. Svaka emisija imala je izražen pozitivan pristup temi. Prema oceni istraživača prva je bila informativnog, a preostale tri promotivno-propagandnog karaktera, a u napomeni su zabeležene opaske i konstatacije koje daje autorka emisije.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta “Informisanje po meri građana” koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

3.4. Epicentar

Emisija Epicentar je na programu RTK četvrtkom od 20 sati. Traje 50 do 55 minuta i uobičajeno se emituje direktno. Posvećena je društvenim temama u širem smislu, o kojima voditelj razgovara sa jednim ili više gostiju i spada u kategoriju emisija čija je proizvodnja počela nakon što je lokalna samouprava preuzela ovu medijsku kuću. Prethodila joj je emisija "U fokusu" koja je imala sličnu koncepciju i prikazivana je neposredno pre i tokom perioda "privatne" RTK. Godinama pre toga ovaj termin je bio rezervisan za društveno-političke teme o kojima su debatovali akteri sa lokalnog i nacionalnog nivoa u emisiji "Stanje stvari".

Tokom perioda monitoringa u redovnom terminu četvrtkom prikazane su dve preprizne i dve premijerne emisije. Sve četiri emisije su bile informativnog karaktera, sa neutralnim pristupom autora / voditelja. U tri od četiri emisije gosti su bili javni funkcioneri i službenici, odnosno predstavnici civilnog sektora u jednoj. U dve od četiri emisije tema je bila kultura, u jednoj nasilje u porodici, a projekti i strategija razvoja grada takođe u jednoj emisiji.

06.09.2018. prikazana je repriza Epicentra od 03.05.2018., koja je trajala 50 minuta, u kojoj je član Gradskog veća za kulturu Miljan Bjeletić govorio, kako je RTK i najavila, o "kulturnoj sceni grada, investicijama, poziciji Kragujevca na kulturnoj mapi Evrope i sveta i Majskim svečanostima".

Emisija posvećena nasilju u porodici, merama prevencije i osnaživanju žena premijerno emitovana 22.03.2018. reprizirana je 13.09.2018. i trajala je 52 minuta. O ovoj temi govorile su Snežana Stevanović, direktorka Centra „Kneginja Ljubica“ (jedna od gradskih ustanova

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

socijalne zaštite), Mina Mijailović iz udruženja „Oaza sigurnosti“ i Biljana Planić, predsednica Udruženja poslovnih žena „Vizija“.

U prvoj premijerno emitovanoj emisiji nove sezone Epicentra 20.09.2018. gosti su bili Minja Obradović, član Gradskog veća za investicije i upravljanje projektima i Nenad Popović, direktor Regionalne agencije za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja. Oni su govorili o Strategiji održivog razvoja grada Kragujevca, rezultatima programa podrške ruralnom razvoju i zajedničkim projektima lokalne samouprave i Agencije čiji je lokalna samouprava suvlasnik /koosnivač. Emisija je trajala 60 minuta.

Tema poslednje emisije koju je obuhvatio monitoring 27.09.2018. bila je kultura, odnosno funkcionisanje, planovi i programi pojedinih ustanova kulture. O tome su govorili Marijana Stanković, direktor Spomen-parka „Kragujevački oktobar“, Miloš Krstović, direktor Knjaževsko-srpskog teatra i Nebojša Jakovljević, direktor Muzičkog centra. Emisija je trajala 52 minuta.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

4. Anketa o zadovoljstvu i očekivanjima građana od lokalnih medija

Kao jednu od aktivnosti na projektu “Informisanje po meri građana” Res Publika je sprovela ispitivanje stavova građana i građanki Kragujevca o informisanju na lokalnom nivou u periodu od 27.10.2018. do 27.11.2018. godine. Kao metod istraživanja stavova korišćeno je anketiranje putem elektronskog i upitnika u papirnoj formi. Mogućnost da popune anketu na papiru najpre su imali Kragujevčani koji su se pridružili uličnoj akciji Res Publike “Imamo pravo na informisanje koje plaćamo” koja je održana u Pešačkoj zoni 27.10.2018. Volonteri i aktivisti udruženja delili su i prikupljali papirne upitnike sve do 27.11.2018., a u istom periodu elektronska verzija ankete bila je dostupna na internet i Facebook stranici udruženje Res Publika i nekoliko gradskih internet portala.

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta “Informisanje po meri građana” koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TE
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

4.1. Metodologija istraživanja

S obzirom na to da je upitnik bio dostupan širokoj javnosti, ukupan broj učesnika ankete od 326 ne može se smatrati reprezentativnim uzorkom zbog čega, kako je naznačeno na početku ovog dokumenta, istraživanje nema naučno- istraživački karakter i njegovi rezultati predstavljaju samo ilustraciju.

Istraživanje je bilo anonimno, sastojalo se od pet pitanja zatvorenog tipa i jednog pitanja otvorenog tipa. Ispitanici su popunjavali unapred pripremljeni upitnik, koji im je dostavljan lično ili elektronski. Upitnik se popunjavao neorganizovano, pojedinačno i bez ograničenog roka za davanje odgovora (izuzev onog postavljenog za samo istraživanje), kako bi se postigao veći odziv ispitanika, odnosno kako bi učesnici ankete bili motivisani da daju iskrene odgovore.

Pri ispitivanju stavova građana Kragujevca o informisanju na lokalnom nivou praćeni su sledeći indikatori:

- Starost ispitanika
- Zastupljenost lokalnog informisana u opštem informisanju
- Tip medija
- Zadovoljstvo kvalitetom izveštavanja
- Zastupljenost tema od javnog interesa
- Prepoznavanje tema od javnog interesa

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA

4.2. Rezultati istraživanja

U anketi je učestvovalo 326 ispitanika. 45% anketiranih je starosti od 18 do 40 godina, 43% njih ima 40 do 60 godina, a u grupi od 60 do 80 godina bilo je 12 odsto ispitanika, dok ispitanika starijih od 80 godina nije bilo.

Za indikator zastupljenost lokalnog informisanja ponuđeni odgovori bili su: da, ne i retko i bilo je moguće odabrati samo jedan od ponuđenih odgovora. 42 odsto anketiranih građana izjasnilo se za odgovor da, 20 procenata njih se ne informiše preko lokalnih medija, dok je 38 odsto ispitanih označilo da to čini retko.

Za indikator tip medija ispitanicima su bli ponuđeni odgovori: Radio televizija Kragujevac, internet portali, radio stanice i Kragujevačke novine. Najviše anketiranih, 62,6 % izjasnilo se da se informiše na internet portalima, po 12 odsto označilo je RTK i radio stanice, a 13% Kragujevačke novine. Bilo je moguće izabrati samo jedan od ponuđenih odgovora, a ispitanicima je ostavljen prostor da ukoliko žele navedu konkretne internet portale i radio stanice koje prate. S obzirom na to da se zanemarljivo mali broj njih odlučio da ove informacije upiše, ovi podaci su isključeni iz istraživanja.

Na pitanje da li su zadovoljni izveštavanjem kragujevačkih medija ispitanici su mogli da izaberu jedan od ponuđenih odgovora: da, ne, delimično i ne mogu da procenim. 2 odsto anketiranih označilo je odgovor da, 46% označilo je odgovor ne, 42 odsto delimično, dok preostali ispitanici nisu bili u stanju da procene zadovoljstvo izveštavanjem kragujevačkih medija.

Ispitanicima je bilo postavljeno i pitanje o tome koliko su prema njihovom mišljenju u kragujevačkim medijima zastupljene teme od javnog interesa. Ponuđeni odgovori na pitanje *Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: „Kaži/traži šta te zanima“ koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.*

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

„da li prema vašem mišljenju kragujevački mediji izveštavaju o temama od javnog interesa?“ bili su: da, ne, nedovoljno i ne mogu da procenim. Potvrдно je odgovorilo 7 odsto učesnika ankete, odgovor ne je označilo 24%, nedovoljno 60%, a 8% njih nije moglo da proceni.

Poslednje pitanje u anketi „Šta su za Vas teme od javnog značaja u Kragujevcu? ili Šta su prema Vašem mišljenju najvažnije teme o kojima treba da izveštavaju kragujevački mediji?“ bilo je otvorenog tipa. Ovo je bio način da se ispita koliko građani prepoznaju šta su teme od javnog interesa, kao i da se ispituju očekivanja građana od kragujevačkih medija kada je o tema izveštavanja reč. Analizom sadržaja upisanih odgovora teme su grupisane u 13 kategorija, a one rangirane prema učestalosti odgovora od onih koji se najviše ponavljaju ka onima kojih je bilo najmanje. Na ovaj način došli smo do sledeće rang liste tema značajnih za građane Kragujevca koji su učestvovali u anketi Res Publike:

1. Komunalna pitanja: kvalitet, cena, naplata komunalnih usluga, komunalna infrastruktura
2. Transparentnost rada javne uprave: raspodela i trošenje novca z gradskog budžeta, rad gradske uprave i inspeksijskih službi
3. Kultura i zabava: kulturni događaji, koncerti
4. Ekonomska i socijalna situacija: stanje u privredi, nezaposlenost
5. Ekologija: Rad preduzeća “Energetika”, kvalitet vazduha i vode, javna higijena
6. Nauka i obrazovanje
7. Politika: lokalne političke partije, debate
8. Mladi, Korupcija, Javno informisanje (isti ili približan broj nevedenih tema)
9. Društveni aktivizam
10. Bezbednost u gradu

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta “Informisanje po meri građana” koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI / ŠTA
TRAŽI! / TE
ZANIMA

5. Zaključci i preporuke

Centralna informativna emisija Hronika u 19 sati, koja je godinama bila najgledanija i najprepoznatljivija Kragujevcanima, u posmatranom periodu gledaocima je svake večeri donosila priloge sa dešavanja održanih u gradu tog dana. Sa udelom od preko 60 procenata izveštaji sa događaja bili su ubedljivo najčešći izvor informacija za RTK. Organizatori ovih skupova i manifestacija, u istraživanju Res Publike označeni kao zainteresovana javnost, čine nešto manje od trećine ukupnog broja sagovornika u svim emitovanim priložima. Ipak, zbirno posmatrano najbrojniji akteri tokom septembra bili su gradski funkcioneri i službenici, kojih ih je bilo oko 40 odsto. Građani su na trećem mestu i činili su oko 15 procenata sagovornika kojima su novinari RTK, najčešće u formi ankete, pružili priliku da se izjasne o nekoj temi.

Kako su glavni izvor informacija događaji, među kojima je najviše izložbi, koncerata i pozorišnih predstava, najzastupljenija tema u Hronici tokom septembra bila je kultura sa udelom od oko 16%. Koji procenat manje zauzima rad organa lokalne samouprave, kao i društvene teme u najširem smislu, dok zdravstvo, nauka i obrazovanje, sport pojedinačno posmatrano imaju znatno ispod 10 odsto.

Prilozi u Hronici nastali korišćenjem materijala iz drugih emisija, cene ogreva ili trominutno nabranje planiranih infrastrukturnih projekata bile su neke od reportaža čiji povod nisu događaji, konferencije za medije ili saopštenja, već urednička inspiracija i inicijativa, odnosno

Ovaj izveštaj je nastao u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

indikator u monitoringu nazvan „uredničke teme“. Uz odsutvo istraživačkih i analitičkih sadržaja, zanimljiva karakteristika programa jedinog medija koji se finansira novcem Kragujevčana, je i izostanak izveštavanja u negativnom kontekstu. Svakodnevnim praćenjem programa zabeleženo je da Hronikom dominiraju prilozima koji traju do tri minuta, u odnosu na vesti i povremena gostovanja. Oni imaju pozitivan, a najčešće neutralni ton, pa se s obzorom na tematiku i novinarski pristup, može izvesti zaključak da RTK, za razliku od brojnih drugih medija u Srbiji, ne vodi negativne kampanje.

Kada je reč o popodnevnom magazinu „Mozaik RTK“ najčešći akteri i ovde su organizatori događaja i javni službenici, dominantna tema je kultura, a izvor događaji – prošli i budući . Tokom 50 minuta se uglavnom repriziraju prilozima iz Hronike i smenjuju gosti koji najavljuju predstave, koncerte, akcije. Tako na primer u ponedeljak umetnik gostovanjem u Mozaiku najavljuje svoju izložbu čije otvaranje je iste večeri, izveštaj sa ovog skupa emituje se u Hronici u utorak uveče, a gledaoci imaju priku da „utvrde gradivo“ još jednom u Mozaiku u sredu popodne.

Kulturi su bile posvećene dve emisije “Epicentar”, koja inače koja obrađuje društveno-političke teme, od ukupno četiri koliko ih je prikazano u periodu monitoringa. Prvog četvrtka u septembru, u uobičajenom večernjem terminu, emitovana je repriza u kojoj najavljen program majskih svečanosti. Dostignuća gradske vlasti u toj oblasti predstavio je resorni član gradskog veća, dok je u drugoj gostovalo troje direktora gradskih ustanova kulture. U posmatranom periodu u emisiji Epicentar funkcioneri lokalne samouprave, bili su gotovo jedini sagovornici.

Najviše napomena aktivisti/istraživači “Res publike” zabeležili su prateći emisiju Komunalni servis. Razlog za to je, pre svega, činjenica da je taj medijski sadržaj najčešće pozitivno intoniran i nema primarno informativni, već uglavnom promotivno – propagandni karakter. Tome najviše doprinosi autorka emisije, koja svojim komentarima često izlazi iz uloge objektivnog izveštaca i stavlja se u poziciju portparola gradskih javnih preduzeća.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta “Informisanje po meri građana” koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

Na drugoj strani rezultati ispitivanja stavova Kragujevčana i Kragujevčanki sprovedenog kroz anketu ukazuju da od nešto više od 300 učesnika istraživanja da građani imaju potrebu za lokalnim izvorima informacija. Većina anketiranih redovno ili ponekad prati lokalne medije. Međutim, manje od pet odsto njih zadovoljno je kvalitetom izveštavanja, oko 10 procenata ne može da proceni, a većinu čine nezadovoljni i delimično zadovoljni. Više od polovine učesnika ankete smatra da se gradski mediji nedovoljno bave temama od javnog interesa, dok oko 20 odsto njih smatra da se ovim temama ne bave uopšte.

Učesnici istraživanja koje je sprovodio udruženje Res Publika teme od javnog interesa u Kragujevcu prepoznaju: komunalne teme, transparentnost rada lokalne samouprave, kulturu, ekonomska i socijalna pitanja, zaštitu životne sredine, nauku i obrazovanje, zdravstvo, rad političkih partija na lokalnoj i političke debate, izveštavanje o mladima, društvenom aktivizmu, borbi protiv korupcije i kriminala u gradu.

Smatramo da je zanimljivo uporediti rezultate ova dva istraživanja u segmentu tema. Programom Radio televizije Kragujevac, jedinog medija koji se finansira iz budžeta grada Kragujevca, dominiraju teme u oblasti kulture i rada organa javne vlasti, dok na drugoj strani građani koji posredno ovu medijsku kuću finansiraju, očekuju da se izveštava o ceni i kvalitetu komunalnih usluga, stanju infrastrukture i ulaganjima. Zanimljivo je i to da publika u lokalnoj zajednici od medija očekuje i izveštavanje o lokalnim političkim prilikama i debate političkih oponenta, dok u programu RTK u periodu monitoringa politike gotovo i da nema.

Imajući u vidu potrebu i očekivanja građana Kragujevca i medijski sadržaj koji grad Kragujevac finansira iz budžeta smatramo da je neophodno sledeće:

- Lokalna samouprava moraraspisati konkurs sa finansiranje medijskih sadržaja od javnog interesa u skladu sa odredbama Zakona o javnom informisanju i medijima.
- Medijima, produkcijama, udruženjima građana i drugim pravnim licima registrovanim za proizvodnju medijskog sadržaja, mora se pružiti prilika da svojim projektima

Ovaj izveštaj je nastavio u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#). Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

**KAŽI
TRAŽI!** ŠTA
TE
ZANIMA

konkurišu za javni novac, a građanima Kragujevca omogućiti pravo na medijski pluralizam.

- Pri raspisivanju konkursa neophodno je uvažiti potrebe i očekivanja građana i kao teme od javnog interesa definisati: komunalne usluge, transparentnost rada gradske uprave, zaštitu životne sredine (Energetika, javna higijena), zdravstvo i socijalna pitanja, nezaposlenost, mladi, kultura.
- Lokalna samouprava, svi njeni organi, institucije i preduzeća čiji je osnivač, kao i funkcioneri i službenici, medije moraju tretirati ravnopravno i omogućiti im da svoj posao obavljaju u skladu sa profesionalnim standardima, ne deleći ih na podobne i nepodobne i ne uskraćujući im odgovore na postavljena pitanja.
- Mediji i medijski radnici, produkcije i druga pravna lica registrovana za proizvodnju medijskih sadržaja, profesionalna udruženja, udruženja građana i drugi zainteresovani akteri u lokalnoj zajednici treba da nastave i intenziviraju svoju saradnju u zagovaranju promena u medijskom sektoru u Kragujevcu koji će medijima omogućiti adekvatne profesionalne i ekonomske uslove za rad, a građanima ostvarivanje prava na kvalitetno informisanje o temama od javnog interesa u lokalnoj zajednici.

Ovaj izveštaj je nastavo u okviru projekta "Informisanje po meri građana" koji finansira Evropska unija, dodeljenog u okviru programa podrške: [„Kaži/traži šta te zanima“](#) koji izvode Nezavisno udruženje novinara Srbije, Balkanska istraživačka mreža i Slavko Ćuruvija fondacija, a finansira ga [Evropska unija](#) . Sadržaj izveštaja je isključiva odgovornost Šumadijskog centra za građanski aktivizam Res Publika koji objavljuje izveštaj i ni u kom slučaju ne odražava stavove Evropske unije i drugih donatora.

KAŽI! ŠTA
TE
TRAŽI! ZANIMA